

Moskva KOK evakueerimise osakonna juhataja N. Siiman'i kiri Eesti esindajale Jamburgis S. Taar'ile
Allikas: ERA.36.1.113 (Moskva Kontroll-Opteerimise Komisjon: Juhendid opteerimise kohta. Kirjavahetus isikute ja asutustega karantiinimaksu tasumise, Eestisse sõidu kiirendamise, hobuste ja kariloomade Eestisse saatmise jt küsimustes), lk. 108
Veebis: http://www.ra.ee/dgs/_purl.php?shc=ERA.36.1.113:125

[Käsikirjaliselt: 24/IX 21

14348]

Eesti Esitajale Jamburgis.

Palun võimalikult pea teatada, kuidas waatab Jamburi tolliamet nende kodanikkude peale, kes Aserbaidshani ja Gruusia Eesti Konsulaatide väljamaa passidega üle piiri sõidavad, kas saavad nad reisijateks või optantideks loetud ja kui nad reisijateks loetakse, kas võimaldab siis waranduse nimekirjad kinnitamine neile suurema waranduse ülewiiimist, nagu optantidele.

[Allkiri: Siiman]

Ewakueerimise osakonna Juhataja

Eesti esindaja Jamburgis S. Taar'i vastus Moskva KOK evakueerimise osakonna juhatajale N. Siiman'ile
Koostatud: 29. septembril 1921
Allikas: ERA.36.1.113 (Moskva Kontroll-Opteerimise Komisjon: Juhendid opteerimise kohta. Kirjavahetus isikute ja asutustega karantiinimaksu tasumise, Eestisse sõidu kiirendamise, hobuste ja kariloomade Eestisse saatmise jt küsimustes), lk. 106
Veebis: http://www.ra.ee/dgs/_purl.php?shc=ERA.36.1.113:123

E.V.
Välisministeerium
Esitaja Jamburgis
Эстонская Республика
М.И.Д.
Представитель в Ямбурге

29 septembril 1921 a.

№ 861

№ 14348 peale.

Evakueerimise Osakonna Juhatajale.

Teatan, et Jamburi tolliamet nende kodanikkude kohta, kes Gruusia ja Aserbeidshani Eesti konsulaatide väljamaa passidega sõidavad, seniajani kindlat seisukohta võtnud ei ole, sest tema järelpärimise peale selles küsimuses ei ole veel Moskvast vastus tulnud. Pretsedent on aga olemas: 18. skp. sõitsid Gruusiast 9 optanti tähendatud passidega läbi ja neid loeti optantideks. Oleks aga sellegi pärast soovitatav, kui nende varanduse nimekirjad Narkomvneshtorgis ehk Gorhos'is kinnitatud saaks. Need optantid, kellel väljamaa passid on Moskva Kontr.-Opteer. Kom. poolt väljaantud, loetakse tingimata reisijateks.

[Allkiri: S. Taar]

Esitaja Jamburgis.

Moskva KOK esimehe A. Tammann'i kiri Eesti saatkonnale Venemaal
Allikas: ERA.36.1.124 (Moskva Kontroll-Opteerimise Komisjon: Kirjavahetus Moskva Eesti Saatkonnaga komisjoni tegevuse ja opteerimise küsimustes), lk. 608–608p
Veebis: http://www.ra.ee/dgs/_purl.php?shc=ERA.36.1.124:715

Wäga rutuline.

Eesti Wabariigi Saatkonnale Wenemaal.

[Käsikirjaliselt: 24/X 1921.
№ 15521.]

Nagu kaasolewast ära kirjast Wäliskomissariaadile — Wiisade osakonnale Nr. 14924 näha, saatsime meie 7. skp. 14. passi wiseerimiseks, mis Tifliisis sealse Eesti Wabariigi esituse poolt wäljaantud 14. isikule ühes perekonna liigetega. Wiisade osakond ei leidnud wõimalikuks nimetatud passe läbilasta ja saatis nad Ökonomilise-Õiguslise osakonnale otsustamiseks, kust olla teatatud, et Wäliskomissariaat neid passe wiseerida ei wõi ja tähendanud, et kõigil Gruusiast siia sõitnud isikutel peawad tarwilised opteerimise tunnistused ettenäidata olema. Ainult wiimaste põhjal wõimaldata Wäliskomissariaat edasisõitu Eesti.

Et siin põhimõttelise küsimusega tegemist on, siis arwab Opteerimise Komisjon, et temal wõimata on seda asja Wäliskomissariaadis lahendada ning pöörab, sellepärast, palwega Saatkonna poole, pidades sarnast teguwiisi Wäliskomissariaadi poolt seadusewastaseks. Aasta jooksul on Moskwast läbisõitnud mitu sada Eesti kodanikku Kaukasia konsulaatide passidega ja seni ei ole Wäliskomissariaat takistusi edasisõitmiseks teinud ega opteerimise tunnistusi nõudnud, sest sarnaseid ei anta Kaukasia iseseiswates sugugi wälja ja pealegi on päris imestamise wäärt, et wenelased transiit-sõitjate käest niisuguseid dokumenta nõuawad ja sellega meie esitusi teistes iseseiswates riikides mingisuguse kahtluse alla tahab panna. Silmaspidades, et Kaukasiast siia sõitnud isikud Wäliskomissariaadi wiiwituse pärast juba 14. päewa on Moskwast kinnipeetud ja et kõige raskemat puudust, nälga ja wiletsust kannatawad, palume Saatkonda weel täna, kui wähegi wõimalik, tarwilise energilise nõudmisega Wäliskomissariaadile esineda nimetatud passide kiireks wiseerimiseks ja Eesti kodanikkude kodumaale saatmiseks, kelle kinnipidamine wenelaste poolt seadusewastane omawoli ja pealegi käib ta risti vastu Wäliskomissari Tschitscherini teadaandele, mis „Iswestias” Nr. 178 /1321/ — 13. augustist s.a. awaldatud.

[Käsikirjaliselt: Lisa: Ärakiri kirjast Wäliskomissariaadile Nr 14924.]

Esimees: [Allkiri: A. Tammann]

Sekretär: [Allkiri: Solon]

Moskva KOK evakueerimise osakonna juhataja N. Siiman'i ettekanne Moskva KOK esimehele

Koostatud: 18. novembril 1921

Allikas: ERA.36.1.113 (Moskva Kontroll-Opteerimise Komisjon: Juhendid opteerimise kohta. Kirjavahetus isikute ja asutustega karantiinimaksu tasumise, Eestisse sõidu kiirendamise, hobuste ja kariloomade Eestisse saatmise jt küsimustes), lk. 104

Veebis: http://www.ra.ee/dgs/_purl.php?shc=ERA.36.1.113:121

Herra ESIMEHELE.

Ettekanne.

Gruusia ja Aserbeidschani eestlaste transiit läbisõidu kohta V.S.F.N.V.'is puuduvad igasugused kokkulepped ja selle tõttu sattuvad nad raskesse seisukorda, sest Vene võimud võivad nendega tallitada oma hääksarvamise järele. Takistatakse passide viseerimist ja selletõttu, et nad väljamaa passidega sõidavad, ise endid optantideks pidades, loeb neid Jamburi tolliamet reisijateks ja jätab neile järele käsibagashi — vähest, hädasti tee peal tarvisminevad sööginõud, 2 valmisülrikonda, 2 paari jalanõusid ja 6 paari pesu ja lubab ainult 10.000 sov. rub. hinge peale raha kaasa võtta.

Et Komisjon neile mingit abi pakkuda ei saa, siis palun Teid praegu Moskvast viibiva Eesti Tiflisi Konsulile herra Paulile seda kõike teadaanda ja ettepanna, et senni, kui see küsimus seadusliselt reguleeritud ei saa, ükski eestlane sealt välja ei saaks saadetud.

18.XI 21a. [Allkiri: N. Siiman]

Moskva KOK evakueerimise osakonna juhataja N. Siiman'i kiri Moskva KOK esimehele

Koostatud: 18. novembril 1921

Allikas: ERA.36.1.113 (Moskva Kontroll-Opteerimise Komisjon: Juhendid opteerimise kohta. Kirjavahetus isikute ja asutustega karantiinimaksu tasumise, Eestisse sõidu kiirendamise, hobuste ja kariloomade Eestisse saatmise jt küsimustes), lk. 105

Veebis: http://www.ra.ee/dgs/_purl.php?shc=ERA.36.1.113:122

Herra Esimehele. —

Teie resolutsiooni täitmiseks Välisministeeriumi Vene Osakonna vahekirja № 21404 peale, teatan, et Gruusia ja Aserbaidšani eestlastele Venemaalt läbisõidu kohta senini sellekohane kokkuleppe puudub, sellepärast ei olnud meil teada, kelleks neid piirilt ülelastes Jamburi tolliamet loeb, optantideks või reisijateks, sest kõik Baku eestlased sõidavad väljamaapassidega. Et sellekohase järelepärimise peale Jamburi Eesti Esitajalt vastus saamata oli, siis sai soovitatud asju ainult reisijate normi järele ühes võtta.

Et nad reisijate normi järele omad üleliigsed asjad Riigikassa läbi ära saatsid, oli ainuke väljapääse tee, sest, nagu näha peeti ka need seekord reisijateks, äravõttes eesti raha, sest reisijatel on õigus omaga kaasavõtta 10.000 sov. rub.

Et Vene võimud optantideks ainult neid loevad, kes Sisekomissariaadist sellekohase tunnistuse on saanud, kõiki teisi aga reisijateks peavad, siis esinen praegu ettekandega, siinviibijale Tiflisi Eesti Konsulile is. Paul'ile ettepanna küsimuse lahendamiseks sammusid astuda. —

18.XI 21a. [Allkiri: N. Siiman]

Eesti diplomaatilise esindaja Kaukaasias Sergei Pauli kiri Vene NFSV välisministrile

Koostatud: 21. novembril 1921

Allikas: ERA.44.1.22 (Eesti saatkond Kaukaasias: Kirjavahetus konsulaadi töö organiseerimise, Eesti Vabariigi kodakonsusesse vastuvõtmise ja diplomaatilise posti kättetoimetamise küsimustes), lk. 68–68p

Veebis: http://www.ra.ee/dgs/_purl.php?shc=ERA.44.1.22:92

Дипломатический
Представитель Эстонской
Демократической
Республики в Респубиках
Кавказа.

21 ноября 1921 г.
№1787

[Käsikirjaliselt: Ärakiri. Полн. Представителю Эстонии в РСФСР.

Копия Наркоминдел РСФСР.]

Получив от Вас, господин Министр, извещение, что Наркоминдел РСФСР за №10275 отказал в визировке паспортов граждан Эстонской Республики, едущих транзитом из С.С.Р. Грузии через территорию РСФСР в Эстонию, на том основании, что они будто-бы не оптировали эстонского гражданства, — честь имею сообщить Вам, господин Министри, следующее:

- 1) Все данные лица приняты в гражданство Эстонии еще при меньшевическом Правительстве Жордания и посему вопрос о вторичной со стороны РСФСР оптации ими гражданства совершенно должен отпасть;
- 2) Если Наркоминдел РСФСР признает независимость Советской Социалистической Республики Грузии, то он должен считаться также с декретами ея Правительства, в данном случаѣ с декретом Правительства С.С.Р. Грузии за №64 „об иностранцах”, на основании котораго советская власть Грузии признала данных лиц за граждан Эстонской Республики;
- 3) Сам Представитель РСФСР на Кавказе визировал паспорта эстонских граждан, ибо считал их вполне законными и не возбуждающими сомнения;
- 4) На данных граждан Эстонии, едущих лишь только транзитом через территорию РСФСР и оптировавших гражданство в С.С.Р. Грузии согласно ея декретам, Правительство РСФСР должно смотреть только с точки зрения разрешения вопроса, который в всех культурных государствах не возбуждает сомнения, а именно — о разрешения свободного транзита через свою территорию.

Принимая, посему, во внимание: 1) что данные оптанты, среди которых больше половины женщин и малолетних детей, уже более трех месяцев в дороге и 2) что все они вследствие непредвиденных задержек в пути находятся в бедственном материальном положении, честь имею просить Вас, Господин Министр, войти в Наркоминдел с энергичным протестом и настоичивым требованием в ближайший срок визировать данные паспорта.

О последующем прошу меня известить, дабы я мог сообщать Грузинскому Советскому Правительству о результатах этого недоразумения с паспортами, кои

были визированы им равно как и Полномочным Представителем РСФСР на Кавказе.

Примите, г. Министр, мои уверения в совершенном к Вам почтении и уважении.

[Allkiri: S. Paul]

Дипломатический Представитель
Эстонии на Кавказе

Nõukogude Venemaa Välisasjade Rahvakomissariaadi noot Eesti saatkonnale Moskvas

Esitatud: 22. märtsil 1922

Allikas: ERA.36.1.113 (Moskva Kontroll-Opteerimise Komisjon: Juhendid opteerimise kohta. Kirjavahetus isikute ja asutustega karantiinimaksu tasumise, Eestisse sõidu kiirendamise, hobuste ja kariloomade Eestisse saatmise jt küsimustes), lk. 103

Veebis: http://www.ra.ee/dgs/_purl.php?shc=ERA.36.1.113:120

Копия.

Вх. №1285 22/III.22.

№37543./IV

В ответ на ноту от 4.3.22 №999, Народный Комиссариат по Иностранным делам имеет честь довести до сведения Эстонской Миссии, что предусмотренное Юрьевским Договором от 2.2.20 право оптации эстонского гражданства и связанное с ним право льготного провоза имущества распространяется только на лиц, находящихся на территории РСФСР и потому не может распространяться на лиц, находящихся на территории самостоятельных и независимых Республик, каковыми являются Азербайджан, Армения и Грузия, так как означенный договор не предусматривает лишнего провоза имущества лицами, оптирующими эстонское гражданство в третьих странах и следующих через Россию транзитом.

Что же касается возможности оптации эстонского гражданства, в силу договора между Россией и Эстонией, лицами, находящимися на территории вышеуказанных третьих стран, то Комиссариат считает долгом обратить внимание Эстонской Миссии, что Азербайджан, Армения и Грузия не являются ни самостоятельными участницами Юрьевского Договора от 2.2.20, подобно Украине при заключении Рижского Договора от 18.3.21, ни уполномочили Российское Правительство при ведении переговоров в Юрьеве на заключение договора от их имени подобно Белоруссии при заключении Рижского Договора от 18.3.21.

Поэтому подобное распространение соответственных положений об оптации договора, заключенного между Россией и Эстонией на ту часть территории Кавказа в географическом смысле, которая лежит за пределами государственных границ РСФСР, противоречит общепризнанному положению международного права, что договоры, заключенные одним государством не могут обязывать третьи государства.

Москва "16" марта 1922 года.—

В ЭСТОНСКУЮ МИССИЮ.

С подлинным верно: [Allkiri]

Eesti Moskva saadiku T. Vares'e kiri Moskva KOK'le

Koostatud: 25. märtsil 1922

Allikas: ERA.36.1.113 (Moskva Kontroll-Opteerimise Komisjon: Juhendid opteerimise kohta. Kirjavahetus isikute ja asutustega karantiinimaksu tasumise, Eestisse sõidu kiirendamise, hobuste ja kariloomade Eestisse saatmise jt küsimustes), lk. 102

Veebis: http://www.ra.ee/dgs/_purl.php?shc=ERA.36.1.113:119

EESTI SAADIK
VENEMAAL
№ 1368

[Tempel: Sissetulnud 27. III 1922 a. Kontroll-opteerimise komisjon № 1864.]

[Käsikirjaliselt: Esimehele 27. III 22]

Moskvas, 25 märtsil 1922

Kontroll-Opteerimise Komisjonile

Siin

Siinjuures saadab Moskva Eesti Saatkond Väliskomissariaadi verbal notest 16 märtsist s.a. nr. 37543/IV ära kirja teadmiseks, kust järgneb, et Venemaa ei tunnista isikute kohta, kes Aserbeidschanis, Grusias ja Armeenias Eesti kodakondsust opteerinud ja läbi Venemaa Eestisse sõidavad varanduse ligi viimisel üle Venemaa piiride neid õigusi, mis Eesti optantidel Venemaal on. Venemaa arvab neid harilikudeks reisijateks, ja nad käivad sellega ka nende kohta maksvate tollimääruste alla.

[Allkiri: T. Wares]

Eesti Saadik Venemaal.